

NOKIAN KAUPUNKI

OSAYLEISKAAVAMUUTOS Kuusisto, Lehtiniemi, Urhattu tweb: NOK 1331/05.00.01/2020

Kooste osayleiskaavan muutosluonnoksesta annetusta palautteesta ja kaavoituksen vastaukset.

Osayleiskaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja valmisteluaineisto olivat nähtävillä 27.11. - 7.1.2021 välisen ajan. Kaavaluonnoksesta saatiin 5 lausuntoa ja 15 mielipidettä

Lausunto	Kaavoituksen vastine	Toimenpiteet
<p>Pirkanmaan ELY-keskus</p> <p>Nokian kaupunkikehityslautakunta on pyytänyt Pirkanmaan ELYkeskuksen lausuntoa otsikossa mainitusta osayleiskaavamuutoksen valmisteluaineistosta. Lausuntoon ELY-keskus toteaa seuraavan:</p> <p>Vaikka kaava-alue ei sijaitse maakuntakaavassa määritetyillä kulttuurimaisema-alueilla, Pyhäjärven ranta-alueet ovat olleet ihmistoiminnan piirissä jo esihistoriallisista ajoista lähtien. Rakennetun kulttuuriympäristön arvot on suunniteltu selvitettäväksi tarkemmin asemakaavavaiheessa. Nykyiseen rakennuskantaan liittyvät mahdolliset suojelumerkintätarpeet tulee kuitenkin selvittää riittävin inventoinnein jo tämän osayleiskaavamuutoksen yhteydessä.</p> <p>Kaavaselostuksen mukaan osayleiskaava noudattelee ranta-alueiden rakentamisen osalta Nokian ranta-alueiden osayleiskaavaa. Siinä ns. vapaan virkistyskäytössä olevan rannan osalta viitataan tähän yleiskaavaan, jossa vapaan rannan osuus olisi 55%. Toisaalta maakuntakaava ohjaa osaltaan osayleiskaavojen laadintaa. Se ohjaa jättämään taajamarannoista valtaosan yleiseen virkistyskäyttöön. Kuitenkin tässä yleiskaavamuutoksessa on valtaosa rantaviivasta varattu rakentamiseen ja vapaan rannan osuus on supistunut jopa ranta-alueiden osayleiskaavan ratkaisusta. Kaavaluonnos ei ole tältä osin maakuntakaavan määräysten mukainen. Kaavassa tulee osoittaa selkeästi suurempi osa rannasta yleiseen virkistyskäyttöön, kuin nyt esillä olevassa kaavaluonnoksessa on esitetty.</p> <p>Kaavaluonnoksessa käytetty matkailupalvelualueiden merkintä RM / AP on suurpiirteinen eikä ratkaise ranta-alueen maankäyttöä riittävän tarkasti. Merkintä sisältää rakennusoikeuden määrän, mutta ei määrittele riittävän tarkasti sen sijoittumista. Jos alue päätyy asuntoalueeksi, tulisi rantaan rajautuva osa osoittaa yleiseen virkistyskäyttöön rakentamisen sijoituessa kauemmaksi rannasta.</p> <p>Osayleiskaava-alue rajautuu luoteessa yhdystiehen 13771 (Sorvatiehen), joka muuttuu asemakaavoituksen myötä Nokian kaupungin kaduksi (MRL 83 § 4</p>	<p>Kaavoituksen vastaus:</p> <p>Alueelle tehdään kulttuuriympäristöselvitys.</p> <p>Nokian kaupunginvaltuuston hyväksymät ranta-alueiden osayleiskaavan periaatteet ovat myös tämän kaavatyön peruslähtökohtia. Siinä tavoitteena oli, että Nokian rannat saadaan yhtenäiseen, kaikki maanomistajat huomioonottavaan, tasapuoliseen suunnitelmaan; rantojen käyttö loma-asutuksessa, ympärivuotisessa asutuksessa, maa- ja metsätaloudessa, yleisessä virkistyksessä ja luonnonsuojelussa. Tavoitteena oli laskea ja jakaa rakennusoikeus kiinteistökohtaisen, kantatilatarkasteluun perustuvan tarkastelun pohjalta ja huomioida laskelmissa luonnonolosuhteet ja vesistöjen rakentamiskapasiteetti. Ranta-alueiden osayleiskaavan tavoitteena oli varmistaa arvokkaiden kohteiden säilyminen, yleiset virkistyskäyttötarpeet ja turvata elinkeinotoimen ja asumisen edellytykset. Lisäksi tavoitteena oli huomioida seudulliset ja valtakunnalliset näkökohdat sekä yleiset suunnitteluperiaatteet ja ympäristöön kohdistuvat määräykset sekä ohjeet ja tavoitteena oli jättää rantaviivasta 50 % vapaaksi. Ranta-alueiden osayleiskaava toteutui niin, että pääosa eli 55 % rannoista jäi rakentamattomaksi. Tässä yleiskaavatyössä lähtökohtana on, että Ranta-alueiden osayleiskaavassa on jo huomioitu vapaiksi jätettävät rannat. Jos rantaosayleiskaavan kortteli-alue ja vapaa-alue jaosta poikettaisiin ei se olisi enää tasapuolista maanomistajien kesken. Ainoastaan erityisestä yleisen tarpeen perustellusta syystä voidaan tästä poiketa asemakaavoituksen yhteydessä edellyttäen, että maanomistaja saa siitä korvauksen.</p> <p>MRL 35 § mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen. Tässä yleiskaavassa säilytetään olemassa olevien RM kiinteistöjen rakennusoikeus, joka on pääosin toteutunut olemassa olevissa rakennuksissa. Myöhemmässä asemakaavoituksessa rakennusoikeudet ja niiden sijoittuminen tarkastellaan ja ositetaan kartalla.</p> <p>Kaavaa varten laaditaan liikenneselvitys, jossa tarkastellaan myös kestävien liikennemuotojen kehittämistarpeet.</p>	<p>Laaditaan kulttuuriympäristöselvitys.</p> <p>Ei toimenpiteitä.</p> <p>Laaditaan liikenneselvitys.</p>

mom). Osayleiskaava-alueen kohdalla Sorvantie on jo muuttunut kaduksi. Kaava-alue ei siis sijoitu välittömästi valtion hallinnoimien maanteiden läheisyyteen, mutta osayleiskaavan maankäytön liikenteelliset vaikutukset ulottuvat myös maanteille.

Kaava-alueelta liikenteen pääsuunta on selkeästi koilliseen Nokian keskustan ja Tampereen suuntaan. Kehittyvä maankäyttö tulee kasvattamaan liikennemääriä Sorvantiellä sekä valtatiellä 12 olevassa Sorvantien tasoliittymässä, jonka toimivuus on jo ruuhka-aikoina heikentynyt. Valmistumassa olevassa valtatie 12 Nokian kohdan aluevaraussuunnitelmassa on esitetty varautumista nk. Kahtalammin eritasoliittymään Sorvantiellä kaava-alueen koillisrajalta n. 800 metrin päähän, tällöin Sorvantien tasoliittymä valtatieltä 12 poistuu. Aluevaraussuunnitelmassa esitetään myös varautumista valtatie 12 parantamiseen 2 + 2 -kaistaiseksi tieksi Kahtalammelta Maatialan eritasoliittymään asti. Kahtalammin eritasoliittymän toteuttaminen vähentää liikennettä Sorvantiellä liittymästä itään päin, mutta eritasoliittymästä länteen päin liikennemääriin ei liittymän rakentamisella ole juurikaan vaikutusta ja lisääntyvä maankäyttö kasvattaa edelleen liikennemääriä Sorvantiellä. Kahtalammin eritasoliittymän eikä myöskään valtatie 12 lisäkaistojen rakentamisen aikataulu ole tiedossa.

Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että Kuusisto-Lehtiniemi-Urhattu osayleiskaavan maankäytön liikennevaikutuksia tulee selvittää liikenneselvityksellä, jotta voidaan arvioida liikennemäärien kasvun vaikutukset mm. Sorvantiellä ja sitä kautta myös valtatiellä 12 niin nykyisessä Sorvantien tasoliittymässä kuin tulevassa Kahtalammin eritasoliittymässä. Sorvantien toimivuuden ja etenkin liikenneturvallisuuden turvaaminen ja parantaminen on etenkin tien varren asuinalueiden kannalta tärkeää, mikä on ilmennyt myös useina Sorvantien varren asukkaiden yhteydenottoina em. aluevaraussuunnitelman laadintavaiheessa. Sorvantien katuosuuden parantamistarpeiden määrittely kuuluu toki Nokian kaupungille kuten myös parantamistoimenpiteiden toteuttaminen.

Pirkanmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että Kuusisto-Lehtiniemi-Urhattualueen maankäytön tulee mahdollistaa nk. kestävien liikennemuotojen kehittäminen. Alueelta tulee olla sujuvat ja turvalliset jalankulku- ja pyöräily-yhteydet Nokian keskustan suuntaan. Myös alueen sisälle tulee muodostua riittävät ja turvalliset jalankulku- ja pyöräily-yhteydet.

Joukkoliikenteen toimintaedellytysten parantaminen (mm. joukkoliikenteen reitit, vuoroväli, pysäkit, yhteydet pysäkeille) tulee myös huomioida ja suunnitella yhteistyössä seudullisen joukkoliikennetoimijan kanssa.

Kaavassa on suositeltavaa huomioida Tampereen kaupunkiseudun viherrakenneluvuoksesta merkintöjä, jotka turvaavat mm. ekologisen viheryhteystarpeiden ja Lehtiniementien ja Urhatuntien välissä olevan erittäin tärkeäksi arvioidun metsäalueen säilymistä. Lähivirkistysalueilla (VL) on tavoiteltavaa säilyttää puiden latvusyhteyksien katkeamattomuus, sillä alueet muodostavat kaava-alueella ekologisen vihervestoston. Vihervestoston puuston säilyminen tai uuden puuston istuttaminen on suositeltavaa varmistaa kaavamääräysten avulla. Vihervestosto-alueilla on suositeltavaa välttää liian kapeita metsäkoita, jotka voivat olla alltiita sään ääri-ilmiöille (myrskyt, kuivuus). Erityisesti paikoissa, joissa ulkoilu- tai kevyenliikenteenväylät kulkevat vihervestoston kanssa samoissa kohdissa, on syytä huolehtia puustoisuuden säilyttämismahdollisuuksista reittien huolto- ja ylläpitönäkökulmat huomioiden. Ulkoiluväylien kunnossapito ja viheryhteyksien puustoisuuden säilyttäminen voidaan taata toteuttamalla VL-alueet riittävän leveinä metsäisinä vyöhykkeinä.

Tehtyjen luontoselvitysten mukaan alueelle ei maastoinventoinnin tulosten perusteella sijoitu lehtoneidonvaipan kasvupaikkojen ohella erityisiä luontoarvoja kuten luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia suojeltavia luontotyyppisiä, uhanalaisia tai erityisen arvokkaita luontotyyppisiä, huomionarvoisen lajiston esiintymisalueita tai muita luontokohteita, jotka pitäisi erityisesti huomioida alueen maankäyttöä suunniteltaessa. Alueelta on esitetty yksi luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas kohde eli liito-oravalle sopiva, lajin aiemmin asuttama osin järeäpuustoinen lehtomaisen kankaan metsäkuvio, jota on suositeltu säilytettäväksi mahdollisuuksien mukaan rakentamisen ulkopuolella ja hakkaamatta. Sitä huomioiden annetaan määräys; lähivirkistysalueella huomioidaan alueen luontoarvot.

Annetaan määräys, joka edellyttää huomioimaan luontoarvot.

<p>Lehtiniemen pohjoispuolelle esitetty luo-rajausmerkintä on hyvin kannatettavaa lehtoneidonvaippaesiintymän turvaamiseksi. Kaavan toteuttamisvaiheessa tulee huolehtia, ettei alueelle kohdistu haitallisia vaikutuksia esimerkiksi puustoisuuden vähenemisen tai haitallisten vieraslajien leviämisen kautta. Sammaliston osayleiskaavassa oleva luo 3- merkintä on suositeltavaa säilyttää tulevassakin kaavassa, koska luo 3- merkintäisellä alueella on yhä merkitystä liito-oravan elinympäristönä ja ekologisen viherverkoston osana.</p> <p>Lepakoiden levähdyspaikoiksi mahdollisesti luokiteltavat kohteet, kuten Torisevanlahden pohjukan kolomännyn (mahdollinen vesisiipponen päiväpiilo) ja Ruokkonlahden pohjukan pihapiiri (mahdollinen pohjanlepakoiden päiväpiilo) tulee säilyttää nykyisellään luonnontilaisina ja puustoisina. Luontoselvityksessä muiksi lepakoiden käyttämisalueiksi (luokka III) määritellyt Torisevanlahden ja Ruokkonlahden rantametsät on suositeltavaa säilyttää luonnontilaisina ja puustoisina. Sekä lepakot että liito-orava kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV a-lajeihin, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n mukaisesti. Myös lajien riittävien kulkuyhteyksien turvaaminen tulee huomioida kaavoituksessa. Lisäksi edellä mainittujen ranta-alueiden valaisemista on suositeltavaa välttää tai vaihtoehtoisesti valaistus on suunniteltava lepakkolajit huomioiden.</p> <p>Kaava-alueelta on havaintoja mm. lupiinista, isossorsimosta, jättipalsamista ja kaukasianjättiputkesta. ELY-keskus kehottaa selvittämään jättiputken tarkemman sijainnin ja poistamaan jättiputket, mikäli ne sijaitsevat kunnan mailla. Mikäli jättiputket kasvavat yksityisomisteisella alueella, kuntaa suositellaan neuvomaan omistajia jättiputken torjunnassa ja ilmoittamaan esiintymän tarkemman sijainnin ELY-keskukselle. Kaikissa kaavan toteuttamiseen liittyvissä toimenpiteissä tulee huomioida, ettei niiden yhteydessä edistetä vieraslajien leviämistä. Esimerkiksi hulevesin johtaminen jättipalsamikasvustojen läpi voi edistää lajin leviämistä. Kunnan onkin suositeltavaa huolehtia mainittujen vieraslajien torjunnasta ennen kaavan toteuttamiseen liittyviä toimenpiteitä, joiden yhteydessä vieraslajien leviämiskäsi on ilmeinen (mm. maanpinnan, rikkomisen, maamassojen käsittely).</p> <p>Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Lausunnon laatimiseen on osallistunut liikenteen osalta L-vastuualueelta liikenteen ja maankäytön asiantuntija Minna Huttunen ja luonnonsuojeluasioiden osalta ylitarkastaja Maaret Väänänen. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pekka Kinanen ja ratkaissut yksikön päällikkö Pauliina Pelkonen.</p>	<p>Lepakoiden elinolosuhteiden turvaamiseksi kaavakartalla annetaan määräykset että; lähivirkistysalueella huomioidaan alueen luontoarvot ja että; metsäisissä rantakorttelissa rantavyöhyke tulee jättää puustoiseksi.</p> <p>Lisätään karttaan luo 3 merkinnät.</p> <p>Urhatun leirikeskukseen alue jää maanomistajan pyynnöstä pois kartalta, jolloin alueelle esitetyt merkinnät eivät koske enää tätä kaavaa.</p> <p>Kaupungin puisto-osasto on tietoinen vieraslajeista ja niiden torjunnasta ja toteuttaa niiden torjuntaa annettujen resurssiensa puitteissa.</p>	<p>Lisätään karttaan määräys ranta-puuston säästämiseksi.</p> <p>Lisätään karttaan luo 3 merkinnät</p>
<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta</p> <p>Kaavassa tulee huomioida liito-oravan olemassa olevat ydinalueet ja aiempien vuosien liito-orava havainnot. Kaavassa tulee myös huomioida seudullinen viherverkko kokonaisuudessaan sekä ekologiset yhteydet kaava-luonnosalueen ulkopuolelle ja varmistaa verkoston ja yhteyksien säilyminen.</p> <p>Yleiskaavassa tulee ohjeistaa jatkosuunnittelua niillä alueilla, joilla liito-orava esiintyy, niin että alueen puusto tulee säilyttää ja puustoa tulee hoitaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat turvaten ja niitä suojaava</p>	<p>Kaavoituksen vastaus:</p> <p>Selostusta täydennetään Liito-oravaa ja viherverkkoa sekä kulkuyhteyksiä koskevilla tiedoilla. Liito-oravan kulkuyhteyksien ja lepakkojen elinympäristön turvaamiseksi annetaan määräys, että lähivirkistysalueella huomioidaan luontoarvot.</p>	<p>Selostusta täydennetään luontotiedoilla ja tarkennetaan kartan määräyksiä.</p>

<p>puusto säilyttäen. Kaavassa tulee myös ohjeistaa, että liito-oravan liikku- misen ja ruokailun kannalta riittävä puusto tulee säilyttää myös eri liito- orava-alueiden välillä. Kaava-alueelta tulee selvittää alueen pesimälin- nusto. Yleiskaavassa tulee määrätä, että alueen jatkosuunnittelussa lepa- kot otetaan huomioon koko lepakkoselvityksessä rajatulla luokan III esiin- tymisalueella. Rajattu III luokan alue tulee säilyä riittävän puistoisena, luonnontilaisena ja elinympäristönä lepakoille sopivana.</p>		
<p>Fingrid Fingrid Oyj:n 110 kV voimajohto Multisilta-Melo sivuaa yleiskaava-alue (kuva 1). Voimajohtoa varten on lunastettu kiinteistön käyttöoikeuden su- pistus 50 metriä leveälle johtoalueelle. Rakennusrajoitusta merkitsevä ra- kennusraja ulottuu nykyisin 15 metrin etäisyydelle 110 kV voimajohdon keskilinjasta. Fingridillä on pitkän aikavälin tavoitteena päivittää voimajo- hdon rakennusrajat reunavyöhykkeiden ulkoreunaan siten, että rakennusra- joitus koskee koko johtoaluetta. Pidemmällä aikavälillä kantaverkon kehiti- tämisessä on varauduttu uuteen 110 kV voimajohtohankkeeseen Multi- silta-Melo, joka sijoittuisi yleiskaava-alueella nykyisen 110 kV voimajohdon rinnalle (länsipuolelle). Uuden voimajohdon suunnittelu on vasta alkuvai- heessa, mutta se sijoittuu näillä näkymin pienin osin yleiskaavan lähivirkis- tysalueelle. Alustavasti arvioiden johtoalue levenisi nykyisestä 20 metriä (siten, että muodostuisi yhteensä 70 metriä leveä johtoalue).</p>	<p>Osayleiskaavassa johtoalue jää kaava-alueen ulkopuolelle. Myöhemmin tulevassa asemakaavoituksessa tullaan osoittamaan tarkka johtoalue yhteistyössä Fingridin kanssa. Tällöin maakuntakaavassa osoitetut viheryhteys ja uusi voimalinja merkinnät sovitetaan yhdessä maastoon.</p>	<p>Karttaan lisätään johtoaluemerkintä.</p>
<p>Pirkanmaan liitto</p> <p>Pirkanmaan liitto katsoo, että Nokian kaupungin osayleiskaavalle asetettu tavoite pientaloalueen toteuttamiseksi, jossa rannan läheisyys on oleelli- nen viihtyisyystekijä, antaa hyvän lähtökohdan laadukkaalle asuntoalue- suunnittelulle. Liitto pitää myös arvokkaana kaavatyön tavoitteena suun- nittelun kulttuuriperinnön ja luontoarvojen huomioon ottamista kaa- vaa laadittaessa.</p> <p>Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä, että yleiskaavasuunnittelussa otetaan huomioon maakuntakaavan yleismääräys, jonka mukaan taajamien raken- tamattomat rannat tulee pääsääntöisesti säilyttää rakentamattomina ja yleisessä virkistyskäytössä. Liitto esittääkin tältä osin osallistumis- ja arvi- ointisuunnitelmaa täydennettäväksi maakuntakaavamääräyksen osalta. Yleiskaavatyössä on tärkeää tunnistaa virkistyskäytössä olevien ranta-alu- eiden merkitys uuden noin 1000 asukkaan asuntoalueen viihtyisyys- ja ve- tovoimatekijänä. Suunnittelualueella nykyisin voimassa olevan, haja-asu- tusalueen maankäyttöä ohjaavan Ranta-alueiden osayleiskaavan mitoitus- periaatteet eivät vastaa riittävällä tavalla taajama-alueeksi muuttuvan uu- den laadukkaan asuinalueen maankäytön suunnittelun tarpeisiin. Lisäksi on tarpeen kiinnittää huomiota suunnittelun keskeisen, Sammalis- tonnokkaan johtavan pohjois-eteläsuuntaisen virkistysaluevarauksen riit- tävään mitoitukseen, jotta vain kymmenisen metrin levyiseksi kuroutuva viherkäytävä ei muodostuisi pullonkaulaksi yleiskaava-alueen toimiville ja houkutteleville ulkoilu- ja virkistysyhteyksille.</p> <p>Pirkanmaan liitto pitää myös tärkeänä, että yleiskaavatyön yhteydessä laa- ditaan viranomaisneuvottelussa 10.12.2020 todetut tarvittavat aluetta</p>	<p>Nokian kaupunginvaltuuston hyväksymät ranta-alueiden osayleiskaavan periaatteet ovat myös tämän kaavatyön peruslähtökohtia. Siinä tavoitteena oli, että Nokian rannat saadaan yhtenäiseen, kaikki maanomistajat huomioonot- tavaan, tasapuoliseen suunnitelmaan; rantojen käyttö loma-asutuksessa, ympärivuotisessa asutuksessa, maa- ja metsätaloudessa, yleisessä virkistyskäytössä ja luonnonsuojelussa. Tavoitteena oli laskea ja jakaa rakennusoikeus kiin- teistökohtaisen, kantatilatarkasteluun perustuvan tarkastelun pohjalta ja huomioida laskelmissa luonnonolosuhteet ja vesistöjen rakentamiskapasiteetti. Ranta-alueiden osayleiskaavan tavoitteena oli varmistaa arvokkaiden kohteiden säilyminen, yleiset virkistyskäyttötarpeet ja turvata elinkeinotoimen ja asumisen edellytykset. Lisäksi tavoit- teena oli huomioida seudulliset ja valtakunnalliset näkökohdat sekä yleiset suunnitteluperiaatteet ja ympäristöön kohdistuvat määräykset sekä ohjeet ja tavoitteena oli jättää rantaviivasta 50 % vapaaksi. Ranta-alueiden osayleis- kaava toteutui niin, että pääosa rannoista eli 55 % jäi rakentamattomaksi. Tässä yleiskaavatyössä lähtökohdalla on, että Ranta-alueiden osayleiskaavassa on jo huomioitu vapaiksi jätettävät rannat. Jos rantaosayleiskaavan kortteli- alue ja vapaa-alue jaosta poikettaisiin ei se olisi enää tasapuolista maanomistajien kesken. Ainoastaan erityisestä yleisen tarpeen perustellusta syystä voidaan tästä poiketa asemakaavoituksen yhteydessä edellyttäen, että maan- omistaja saa siitä korvauksen.</p>	<p>Ei toimenpiteitä.</p>

<p>koskevat selvitykset mm. liikenteen, rakennetun ympäristön ja maiseman sekä ilmastovaikutusten osalta.</p> <p>Pirkanmaa liitto kannustaa tutkimaan mahdollisuutta vahvistaa suunnittelualueen luonnon monimuotoisuutta myös yleiskaavamääräyksien avulla. Tässä yhteydessä tulee tarkistaa, ovatko alueella voimassa olevan Sammaliston osayleiskaavan luo-aluevarausten osoittaminen tarpeen myös nyt laadittavana olevassa yleiskaavassa. Kuten osayleiskaavan luontoselvityksissä ja kaavaselostuksessa on mainittu, tulisi herkimmillä ranta-alueilla rannat säilyttää pääosin puustoisina; tätä tavoitetta olisi tarkoituksenmukaista tukea myös erillisin yleiskaavamääräyksiin.</p>	<p>Selvitykset täydennetään toivotun mukaisesti.</p> <p>Luo-alue merkintöjä tarkennetaan kartalla.</p> <p>Rannan puustoisuutta asemakaavavaiheessa ohjaava merkintä lisätään kartalle.</p>	<p>Selvitykset täydennetään.</p> <p>Karttaa tarkennetaan.</p> <p>Määräys lisätään karttaan.</p>
<p>Pirkanmaan maakuntamuseo:</p> <p>Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa mainitusta hankkeesta. Suunnittelualue sijaitsee Nokian Tervasuon, Sammaliston ja Sotkan pientaloalueiden ja Pyhäjärven rajaamalla alueella, noin 5 km keskustasta etelään. Kaavahankkeen tavoitteena on kehittää alueesta rannan läheinen viihtyisä pientaloasuinalue huomioiden alueella jo olevat toiminnot, kulttuuriperintö ja luontoarvot. Pirkanmaan maakuntamuseo on tutustunut hankkeeseen ja toteaa seuraavaa.</p> <p>Maakuntamuseo on aiemmin ottanut kantaa hankkeeseen 10.12.2020 pidetyssä osayleiskaavamuutoksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa. Maakuntamuseo on tuolloin mm. luonnehtinut alueen maankäytön historiaa ja selvitystilannetta sekä edellyttänyt Urhatunniemessä sijaitsevan ennalta tunnetun muinaisjäänneksen mainitsemista aineistoissa, arkeologisen inventoinnin täydentämistä koko aluetta koskevaksi sekä rakennetun ympäristön ja maiseman inventoinnin laatimista, kuten rakennuslain 5 ja 54 § edellyttävät. Suunnittelualue on sittemmin tarkentunut ja ulottuu nyt huomattavasti kauemmas pohjoiseen.</p> <p>Pyhäjärven rannat ovat olleet asuttuina tai muutoin ihmistoiminnan piirissä jo esihistoriallisista ajoista lähtien, mistä kertovat mm. Urhatunniemellä sijaitsevat pronssi- tai rautakautiset kiviröykkiöt. Isojakokartan mukaan 1700-luvulla kaava-alueen pohjoisosassa sijaitsi kaksi torppaa, joiden lisäksi alueella oli pieniä peltoja ja lukuisia niittyjä. Vuonna 1909 laaditulla senaatinkartalla alue oli rakentamaton, lukuunottamatta nykyisen Sotkanlinnankadun päähän merkittyä torppaa sekä nykyisen Sorvantien tielinjaa noudattelevaa kulkuväylää. Muutoin alue on pääosin metsäinen. Keski-osissa nykyisen Urhatuntien länsipuolella ja Luodonsaaren puoleisella ranta-alueella on laajahkot, näihin päiviin asti säilyneet peltoalueet. 1900-luvun alkupuolella Lehtiniementien varteen on muodostunut Kuusiston, Lehtiniemen ja Ahovalkaman pihapiirit ja 1970-luvulla alueen lounaiskulmaan on rakennettu Urhatun leirikeskuksen ensimmäiset rakennukset. Suunnittelualueen pohjoisosan entisille viljelysmaille rakennetut pientalot</p>	<p>Kaavoituksen vastaus:</p> <p>Kaava-alueelle on teetetty kulttuuriympäristöselvitys ja alueen pohjoisosalle arkeologinen selviytys. Kaavaehdotuksessa on huomioitu selvitysten tulokset.</p>	

ovat peräisin 1990-luvun jälkeiseltä ajalta.

Maakunnallisissa tai valtakunnallisissa inventoinneissa alueelta ei ole tunnistettu erityisiä rakennetun kulttuuriympäristön tai maiseman arvoalueita. Paikallisesti merkittäviä rakennetun ympäristön tai maiseman arvoja ei tunneta, sillä alueelta ei ole tehty rakennusinventointia. Näiltä osin Pirkanmaan maakuntamuseo toistaa aiemman kantansa: alueelta tulee maankäytönsuunnittelun ja vaikutustenarvioinnin tueksi laatia asianmukainen, yleiskaavatasoinen, suunnittelualuetta ja sen vaikutusalueita koskeva rakennetun ympäristön ja maiseman selvitys. Muutoin kaavan tavoitteenakin mainittu alueen kulttuuriperinnön huomioiminen ei ole mahdollista. Selvitys tulee kohdistaa kaava-alueen ennen 1980-lukua rakennettuun rakennuskantaan ja sen tulee tuoda esiin pihapiirien ominaispiirteet, säilyneisyys ja kulttuurihistorialliset arvot. Selvityksessä on syytä myös huomioida maiseman historia, tärkeät näkymät ja muutosherkät alueet. Selvitys tulee sisällyttää kaava-aineistoihin ja sen tulokset huomioida kaavaratkaisussa ja -merkinnöissä sekä kaavan vaikutustenarvioinnissa.

Kaavahankkeeseen liittyen on tehty kaava-alueen keskeisen ja itäosan arkeologinen inventointi (Mikroliitti Oy, 2020) sekä eteläisen laajennusalueen inventointi (Mikroliitti Oy, 2021). Sen sijaan kaava-alueen pohjoisosa on jäänyt inventoimatta. Kaavan selvitysaineistoa tulee täydentää tältä osin. Lisäksi jo tehtyjä selvityksiä tulee täydentää (ks. alempana). Maakuntamuseo on arvioinut raportteja sähköpostiviestissään inventoijille ja esittänyt niihin tarvittavia lisäyksiä. Pirkanmaan maakuntamuseo arvioi yleiskaavan suojelutarpeita, kaavamerkintöjä ja vaikutuksia tarkemmin, kun alueen rakennetun ympäristön ja maiseman selvitys sekä päivitettyt arkeologiset raportit ja arkeologinen täydennysinventointi ovat valmistuneet ja raportit on toimitettu maakuntamuseolle. Tässä vaiheessa voidaan kuitenkin todeta, että kaavaluonnokseen on osoitettu vain yksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus (Lehtiniemi), jonka merkinnän mukaan suojelun tarve on selvitettävä rakennusta koskevan toimenpiteen tai asemakaavahankkeen yhteydessä (kr). Merkintä vaikuttaa kohdistuvan ainoastaan pihapiirin päärakennukseen, se ei perustu selostuksessa mainittuihin selvityksiin, eikä sitä ole muutoinkaan perusteltu kaavaselostuksessa, mikä antaa suojelun kohdentumisesta jäsentymättömän vaikutelman. Toiseksi, kaavaluonnos osoittaa lähes kaikki ranta-alueet sekä osan nykyisistä peltoalueista rakennettaviksi (AP tai RM/AP) ja loput peltoalueista lähivirkistysalueiksi (VL). Kaavalla voidaan näin ollen olettaa olevan merkittäviä vaikutuksia maisemaan, mikä tulee tuoda esiin myös kaavan vaikutustenarvioinnissa. Ratkaisu on myös ristiriidassa voimassa olevan maakuntakaavan kanssa, sillä sen mukaisesti valtaosa taajamarannoista tulee jättää yleiseen virkistyskäyttöön. Urhatunniemen muinaisjäännösalue on merkitty kaavaluonnokseen asianmukaisesti SM-rajauksena; sen sijaan v. 2021 löytyneen toisen kiinteän muinaisjäännöksen, Torisevanlahden hiilihaudan merkinnästä puuttuu kirjaintunnus SM. Molempiin merkintöihin tulee liittää määräys: Muinaismuistolaililla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös.

<p>Alueen/kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Aluetta/kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettyä alueellisen vastuumuseon (Pirkanmaan maakuntamuseo) lausunto.</p>	<p>Muinaismuistokohteet osoitetaan selvitysten mukaisesti ja niille annetaan maakuntamuseon esittämä määräys. Tarvittaessa suojelusta annetaan vastaavat määräykset asemakaavassa.</p>	<p>Karttaa tarkennetaan tarvittaessa.</p>
<p>Mielipiteet</p>	<p>Kaavoituksen vastine</p>	<p>Toimenpiteet</p>
<p>Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry. Osayleiskaavan ja osayleiskaavamuutoksen tavoitteena on kehittää Tervasuon, Sammaliston ja Pyhäjärven välisestä alueesta Nokian kaupungin strategian mukainen rannan läheinen viihtyisä pientaloasuinalue. Samalla sanotaan huomioon otettavien alueella olevien toimintojen, kulttuuriperintö ja luontoarvojen. Yleisiä tarpeita varten varataan rannasta tarvittavat alueet. Samalla tarkennetaan osaa keskustajaman osayleiskaavasta. Suunnittelualue on noin 71 hehtaarin laajuinen ja sijaitsee Tervasuon ja Sammaliston kaupunginosien sekä Pyhäjärven välissä. Osayleiskaavan ja osayleiskaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Kiitämme mielipiteen antamiseen saamastamme lisäajasta. Lausumme mielipiteenämme seuraavaa. Kiinnitämme huomiota siihen, että nyt esitetyssä osayleiskaavaluonnoksessa yleiseen virkistyskäyttöön osoitetut alueet ovat suppeita tilkkuja, mikä ei vastaa eri toimijoiden tasapuolista kohtelua</p> <p>1. Lähtökohdat Tavoitteena on kehittää Sammaliston ja Pyhäjärven välisestä alueesta Nokian kaupungin strategian mukainen rannan läheinen viihtyisä pientaloasuinalue. Kaavoitettava alue on noin 71 hehtaarin laajuinen Tervasuon ja Sammaliston kaupunginosien sekä Pyhäjärven välissä. Kaavan suunnittelua on ohjannut muun muassa Pirkanmaan Maakuntakaava 2040, missä maakunnan kilpailukykyyn vahvistamisen lisäksi tavoitellaan "sosiaalisesti ja ympäristön kannalta vastuullista yhdyskuntarakennetta, tuetaan luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuutta". Nokian kaupunkistrategian tavoitteeksi on nimetty "hyvinvoivat nokialaiset". Tulevaisuudenkuvana on hahmoteltu "elinvoimainen ja ekologinen Nokia". Strategisten kärkihankkeiden joukkoon kuuluu "Rantojen kaupunki", jolla myös suunnittelussa olevaa kaavahanketta perustellaan.</p> <p>2. Kauniiden tavoitteiden ja todellisuuden ristiriita Osayleiskaavaluonnos on hyvä esimerkki siitä, kuinka maakuntakaava sekä kaupungin kaavoitusta ohjaavat strategiat ovat monelta osin jääneet jo ajastaan jälkeen. Nokian kaupungin erääksi kärkihankkeeksi nostettu "Rantojen Nokia" on tästä hyvä esimerkki. Rantojen Nokian strategia hyväksyttiin vuonna 2019. Pidämme strategian suurena ongelmana sitä, että se tehtiin rantojen luontoarvoja selvittämättä ja ikään kuin rannat olisivat olemassa vain ihmisten käyttöön. Alueen koko 71,73 hehtaaria, jonne</p>		

suunnitellaan pientaloasutusta 700–900 asukkaalle. Pidämme tätä lähtökohdiltaan ylimitoitettuna ja epäonnistuneena suunnitteluna. Toteutessaan se aiheuttaisi merkittävät luontoon kohdistuvat menetykset. Jälleen menetetään Nokian luonnonkauniita rantoja liiallisella asutuksella. Osayleiskaavamuutoksen luonnos ei vastaa kestävästä yhdyskuntarakennetta, eikä yhdyskuntarakenteen tiivistämistä enempää kuin luonnonvarojen kestävästä käyttöä.

Maakuntakaavassa yhdeksi kehitystavoitteeksi on asetettu julkisten ja kaupallisten palvelujen saavutettavuus joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn avulla. Käytännössä kaavoitettavan alueen bussiliikenne on hyvin satunnaisten vuorojen varassa, jotka ajoittuvat lähinnä aikaiseen aamuun sekä iltapäivän työmatkaliikenteeseen. Iltaisin ja viikonloppuisin joukkoliikenteen palveluja alueella ei ole tavoitettavissa.

On epärealistista olettaa, että alueen asukkaat käyttäisivät aktiivisesti esimerkiksi polkupyöriä asiointimatkoillaan. Alueella asuminen edellyttää autoilua ja useissa perheissä käytössä on usein kaksi tai jopa kolmekin autoa. Nokian keskusta on 6-7 km yhdensuuntaisen matkan päässä. Lähin kauppa noin neljän kilometrin päässä. Toisin sanoen suunnittelu perustuu yksityisautoilun lisäämiseen. Aluetta rakentamalla luodaan entisestään painetta liikenteen voimaperäiselle kehittämiselle. Kahtalammin eritasoliittymästä koetetaan tehdä väkisin tarpeellinen. Osayleiskaavassa esitetään, että liikennemäärien kasvaessa tarve ohjata Sorvantien liikenne yleiskaavaan merkityn Kahtalammin eritasoliittymän kautta valtatielle kasvaksi. Kahtalammin eritasoliittymää ei kuitenkaan ole olemassa ja osayleiskaavan suunnitelma ohittaa asutusalueesta aiheutuvat teiden massiiviset maanrakentamisvaikutukset. Kahtalammin eritasoliittymän rakentaminen avaa myös mahdollisuuden rakentaa liikenneyhteys Taivalkunnan ja Haaviston suuntaan, mikä puolestaan turmelisi muun muassa maakunnallisesti merkittävän kulttuurimaiseman. Suomen pitäisi olla hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Kaavaluonnoksen lähtökohdat edellyttävät yksityisautoilun lisäämistä, eikä se näin ollen edistä kestävästä liikkumista, jota ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää. Kaava ei tue ilmastotavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut enempää kuin Nokian kaupungin hiilineutraaleja tavoitteita. Hulevesiselvitykset eivät ole alkuunkaan riittäviä, koska näin massiivinen rakentaminen lisääsi asfalttipinta-alaa, liikenteen ja ihmisten saasteita ja vettä. Kaavaluonnoksesta ei selviä, miten sadevesien valumista aiotaan hidastaa ja hallita tai minne saostusmaaltaita suunnitellaan rakennettavaksi. Rantarakentaminen johtaa usein rantojen ruoppauksiin, laiturien rakentamiseen ja muuhun rannan muuttamiseen.

3. Vaikutukset luontoon ja ympäristöön

Osayleiskaavaluonnos ei anna turvaa lähiluonnolle vaan se on ohitettu lähes täysin. Suomi on sitoutunut vähentämään luonnon monimuotoisuuden hupenemista, mutta juuri tällaisilla suunnitelmilla luontokatoa vain pahennetaan. Karttakuvien perusteella alueelle jää vain kaksi kapeaa lähivirkistysaluesoiroa, joita pitkin asukkaat pääsisivät rannalle. Alue ikään

Alueelle on tarkoitus asemakaavoittaa tavanomaista omakotiasuinalueita. Rannat ovat voimassa olevassa yleiskaavassa pääosin korttelialuetta, josta nyt osa muutetaan yleiseen käyttöön. Kaavoitus huolehtii siitä, että Nokian rannoista yleiskaavojen kokonaisuudessa, sisältäen ranta-alueiden osayleiskaava, jätetään pääosa eli vähintään puolet rakentamisen ulkopuolelle.

Kävelymatkan päähän palveluista olevat alueet on pääosin jo täyteen kaavoitettu ja rakennettu. Autottomiksi suunniteltavia alueita ei ole paljoa tarjolla ja nekin ovat jo kaavoitusohjelmassa. Kaavoituksella ei voida suuresti vaikuttaa siihen montako autoa perheeseen hankitaan tai tarvitaan. Keskusta-alueellakin voi asua perhe, joka tarvitsee useamman auton kulkemisiin, eikä julkinen liikenne yllä kaikkialle. Luontokohdematkailukin edellyttää usein myös yksityisauton käyttöä varsinkin keskustassa asuvilta.

Kahtalammin liittymä on nähty tarpeelliseksi koska maakuntakaavaan on merkitty tieliikenteen yhteystarve välille Kahtalammi Harjuniitty. Nokian keskustaajaman osayleiskaavassakin on liittymä ollut merkittynä jo 2000-luvun alussa. Liittymä on suunniteltu palvelemaan jo 1980-luvulla tunnistettuja Nokian kasvusuuntia Sammalisto ja Kohmala.

Hiilitaseen kannalta on edullisempaa suunnitella uudet asuinalueet olemassa olevan taajamarakenteen sisään kuin niiden ulkopuolelle. Tällöin keskimääräiset asiointimatkat ovat muutaman kilometrin lyhyempiä. Se vähentää hiilipäästöjen syntymistä.

Hulevedet eivät muodosta alueella ongelmaa koska alueella ei ole tulvivia alankoja, jonne olisi tarkoitus rakentaa. Lisäksi Pyhäjärvi on niin suuri, että valunnan nopeutuminen kaava-alueella ei aiheuta havaittavaa muutosta järven

kuin suljetaan muilta kuntalaisilta ja varataan matkailupalvelujen ja tonttien omistajien käyttöön. Samantyyppinen kehitys on ollut nähtävissä jo Viinikanniemen alueen kaavoituksen yhteydessä. Asutuksen ja virkistyskäytön ohjaaminen rannoille, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille alueille on erittäin huolestuttavaa.

Huomautamme, että Rantojen Nokia-strategian hyväksynnän jälkeen luonnon monimuotoisuuden häviäminen eli luontokato ja nopeus velvoittaa kaikkia kuntia ottamaan sen huomioon kaikessa maankäytössä. Nokialla ei toistaiseksi suojeltu yhtään rantakilometriä rantaluonnon monimuotoisuuden säilymisen vuoksi. Puolueettomista asiantutijoista koostuvan Suomen Luontopaneelin raportti marraskuussa 2021 on hälyttävä. Siinä esitetään, että vähintään 30 prosenttia kuntien pinta-alasta tulee suojella, jotta luontokato saadaan pysäytettyä. Tämä velvoittaa myös Rantojen Nokian. Suomen ympäristökeskuksen ja Ympäristöministeriön tekemässä lajien uhanalaisuusarvioinnissa on kiinnitetty huomiota alueiden pirstoutumisen aiheuttamaan lajien taantumiskehitykseen. Pirstoutuminen syntyy siitä, että kaavoituksessa ja muussa maankäytössä huomioidaan vain uhanalaisten eliölajien elinympäristöjä, muita luontotyyppisiä tai arvokkaita esiintymiä, mutta ei niitä ympäröivää luontoa. Näin nämä säästiöt eristetään ja kun niillä elävä lajisto ei pysty levittäytymään ja saamaan uutta geeniperimää, ne taantuvat, uhanalaistuvat ja lopulta häviävät. Pirstoutumisen aiheuttamasta luontokadosta ja lajien häviämisestä on esimerkkejä tässäkin kaavaluonnoksessa.

4. Huomionarvoiset ja uhanalaiset lajit

Alueen itäosassa on kaksi rauhoitetun lehtoneidonvaipan (*Epipactis helleborine*) esiintymää. Kaavaselosteessa mainitaan, että esiintymät tulee ottaa huomioon maankäytön muutoksissa sekä mahdollisissa metsänhoidollisissa toiminnoissa. Metsäkoneiden käyttö lehtoneidonvaipan kasvualueella vaarantaa lajin esiintymisen alueella. Mielestämme kaavaluonnoksessa on osoitettu asutusta ja satamapalveluja liian lähelle lehtoneidonvaipan esiintymiä. Pohjoisemman esiintymän kohdalle on osoitettu vapaan rannan kaistale, josta seuraisi lehtoneidonvaippaesiintymän läpikulkua. Lisäksi länsipuolelle on osoitettu asutusta liian lähelle esiintymää. Satama-alue on osoitettu osittain eteläisen alueen päälle. Kaavaluonnoksen esitykset vaarantavat lajin säilymistä yhtä paljon tai jopa enemmän kuin metsäkoneet. Esitämme, että lehtoneidonvaippaesiintymien ja suojavyöhykkeen osoitetaan niitä ympäröivät tukevat aidat estämään läpikulkua ja koirien kuljuttamista. Koirien ulosteet ovat voimakkaasti tyypipitoisina myrkyä luonnon orkideoille. Kaava-alueelle on tehty lepakkoselvitys, mitä pidämme edistyksenä aiempien kaavojen valmisteluun.

Faunatica on laatinut lepakkoselvityksen osayleiskaavaa varten. Rannoilla havaittiin pohjanlepakkoa, vesisiippaa ja viiksisiippaa. Kaavaselosteessa on referoitu lepakkoselvityksen raporttia ja siitä puuttuu maininta, että kaikki havaitut lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajeja, joiden lisääntymis-, ruokailu- ja levähdysalueiden hävittäminen on luonnon-suojelulla kielletty. Tämä on yksiselitteinen asia. Faunatican raportin

vedenpinnan korkeuteen. Tarkemmin hulevesien käsittelystä määrätään aikanaan asemakaavoituksen yhteydessä.

Tällä hetkellä asukkailla ei ole pääsyä rannoille koska ne ovat yksityisessä käytössä. Yleiskaavassa on tarkoitus osoittaa alueelle vene- ja uimaranta-alue yleiseen käyttöön. Lisäksi myöhemmässä asemakaavavaiheessa tullaan osoittamaan puistoaluetta rantaan.

Laajempaan yksityisten rantojen yleiseen käyttöön osoittamiseen ei ole perusteita. Rakentamalla silta Luodonsaareen saataisiin 80 ha aluetta ja 7 km rantaviivaa venettä omistamattomien kuntalaisten luontoharrastuksen piiriin.

Nokian pinta-ala on noin 34800 ha. 30% tavoitteella suojeltua pinta-alaa pitäisi olla 10 440 ha. Nokian osalta tavoitetta voidaan pitää mahdottomana. Nokian kaupungissa on asemakaava ja suojelualueita noin 4000 ha. Siitä suojelu ja virkistysalueita on noin 1600 hehtaaria eli 40%. Kaupunki on siis tehnyt voitavansa näissä talkoissa niiltä osin kuin se on voinut asioihin vaikuttaa.

Satama-alue ja lehtoneidonvaippojen esiintymät suunnitellaan ja osoitetaan tarkemmin vasta asemakaavoituksen yhteydessä. Mahdollinen aitaaminen suunnitellaan vasta satama-alueen suunnittelun yhteydessä.

mukaan lepakoita havaittiin kohtalaisesti, mutta yksilömäärät eivät olleet kovin suuria. Raportissa perustellaan, että tässä selvityksessä ei varmuudella löydetty kohteita, joiden säilyttämiselle olisi lakiin perustuvia velvoitteita. Raportissa arvellaan tällaisia kuitenkin olevan Torisevanlahden pohjukan kolomännyn (mahdollinen vesisiipojen päiväpiilo) ja Rokonlahden pohjukan pihapiiri (mahdollinen pohjanlepakoiden päiväpiilo).

Lainaus raportista: Laji- ja yksilömäärät eivät millään osalla selvitysalueita ylittäneet tärkeän ruokailualueen kriteerejä. Muuksi lepakoiden käyttämäksi alueeksi (luokka III) määriteltiin alue, joka kattaa Torisevanlahden ja Rokonlahden sekä niiden rantametsät. Tällä alueella esiintyvät kaikki selvityksessä havaitut lajit, ja kokonaishavaintomäärä oli kohtalainen. Luokan III alueeksi rajattu rantametsä olisi mahdollisuuksien mukaan säilytettävä nykyisellään luonnontilaisena ja puustoisena. Ranta-alueen valaisemista olisi vältettävä, koska valo karkottaa erityisesti siippoja. Rantametsässä mahdolliset hakkuut olisi toteutettava kevyinä niin, että maisema säilyy puustoisena. Kevyt lisärakentaminen alueelle ei olisi lepakoiden kannalta välttämättä haitallista, mikäli puustoinen yleisilme säilyy eikä valaistus merkittävästi lisäänty. Edellisen perusteella esitämme, että Torisevan-Rokonlahden rantametsille ja rantavyöhykkeelle osoitetaan lepakoiden edellyttämä suojavyöhyke merkinnällä EV tai sl. Esiintymälle ei voi osoittaa arveltua aukottavaa rakentamista eikä tehdä hakkuita. Lepakoiden esiintymien ja elinympäristön säilyttäminen alueella turvataan osayleiskaavaa velvoittavalla merkinnällä luonnon monimuotoisuuden säilymiseksi.

5. Kaavaluonnoksen suunnitelmat ovat tavoitteidensa vastaisia
Huomio kiinnittyy muun muassa matkailupalveluihin varattuihin alueisiin, joilla toimivat tällä hetkellä kumi- ja paperitehtaan ammattiosastojen lomanviettopaikat Kuusisto ja Lehtiniemi. Suunnitelmassa todetaan matkailupalveluille varatun alueen voitavan myöhemmin toiminnan loppuessa tai supistuessa muuttaa pientaloalueeksi. On selvää, että tulevaisuudessa ammattiosaston kesätoiminta tulee supistumaan tai kokonaan päätymään.

Käytännössä alue menetetään siis pientaloille ja samalla rikotaan kaunis järvimaisema, joka on muodostunut Luodon saaren sekä Kuusiston ja Lehtiniemen rannoista. Rannoilla on nykyisin ollut ammattiosastojen vuokraamia venepaikkoja sekä yksi saunarakennus. Venepaikkojen menetys tulee lisäämään osaltaan painetta kaupungin omistamille rannoille. Tämä on vain yksi "Rantojen Nokian" rantojen rakentamisen seurannaisvaikutuksia. Rannoille kohdistuvalla rakentamisella on välittömät vaikutukset ympäröiville vesistöalueille. On selvää, että vesillä tapahtuva moottoriveneliikenne tulee kesäisin lisääntymään. Epäilemättä vesillä tulee liikkumaan myös äännekkäitä ja nopeita vesijettejä. Kaavaluonnoksessa puhutaan talousmetsistä, joka on jo sinällään kuolemantuomio alueen metsäalueille. Rakentamisella tulee olemaan selvä vaikutus linnustoon, esimerkiksi alueella pesivän lehtopöllön (*Strix aluco*) elinympäristöön. Kaavaselosteessa tuodaan esiin, että Nokian kaupunginvaltuuston hyväksymässä ranta-alueiden osayleiskaavassa kaupungin rannoista jätettiin rakentamattomaksi 55 prosenttia. Suunnitelmassa jätetään kuitenkin mainitsematta se, kuinka paljon Sammaliston alueelle jäisi vapaita rantoja. Vapaiden rantojen sijainti ja

Tihein lepakoiden esiintymisalue Urhatun leirikeskusalue jätetään maaomistajan pyynnöstä pois kaava-alueesta.

Rannoille osoitetaan määräys rannan pitämiseksi puustoisena.

Ammattiyhdistysten kiinteistöillä on nyt kummallakin 750 kem² rakennusoikeutta. Niillä on mahdollisuus toteuttaa se kokonaan rannoille. Tähän verrattuna kaavaehdotuksen vaikutukset ranta-alueelle eivät poikkea merkittävästi.

Nokian kaupunginvaltuuston hyväksymät ranta-alueiden osayleiskaavan periaatteet ovat myös tämän kaavatyön peruslähtökohtia. Siinä tavoitteena oli, että Nokian rannat saadaan yhtenäiseen, kaikki maanomistajat huomioonotettavaan, tasapuoliseen suunnitelmaan; rantojen käyttö loma-asutuksessa, ympärivuotisessa asutuksessa, maa- ja metsätaloudessa, yleisessä virkistyksessä ja luonnonsuojelussa. Tavoitteena oli laskea ja jakaa rakennusoikeus kiinteistökohtaisen, kantatilatarkasteluun perustuvan tarkastelun pohjalta ja huomioida laskelmissa luonnonolosuhteet

Rannoille osoitetaan määräys rannan pitämiseksi puustoisena.

<p>yhtenäisyys ei selviä kaavakartoista ja pidämme tätä puutteena. Nokian kaupungin tulevaisuudenkuvaksi on määritelty "Elinvoimainen, ekologinen Nokia". On lähtökohdiltaan ristiriitaista, että ekologinen Nokia tukee Rantojen kaupunki- strategiaa. Nokian kaupungin rantoihin kohdistuva strategia on epäilemättä yksi vahingollisimpia nokialaiseen luontoon, maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvista strategioista. Nykymentulla tulevat polvet pääsevät nauttimaan kauniista rannoistamme ehkä kaupungin valokuva-arkistossa ja tutustuvat rantaluontoon museonäytteistä. Osayleiskaava ja osayleiskaavaluonnos on palautettava valmisteluun. Edellytämme osayleiskaavan edustavan sisällöltään Ekologista ja elinvoimaista Nokiana.</p> <p>Nokiolla 14.1.2022 Marko Jaakkola Puheenjohtaja Kaija Helle Sihteeri</p>	<p>ja vesistöjen rakentamiskapasiteetti. Ranta-alueiden osayleiskaavan tavoitteena oli varmistaa arvokkaiden kohteiden säilyminen, yleiset virkistyskäyttötarpeet ja turvata elinkeinotoimen ja asumisen edellytykset. Lisäksi tavoitteena oli huomioida seudulliset ja valtakunnalliset näkökohdat sekä yleiset suunnitteluperiaatteet ja ympäristöön kohdistuvat määräykset sekä ohjeet ja tavoitteena oli jättää rantaviivasta 50 % vapaaksi. Ranta-alueiden osayleiskaava toteutui niin, että pääosa rannoista eli 55 % jäi rakentamattomaksi. Tässä yleiskaavatyössä lähtökohtana on, että Ranta-alueiden osayleiskaavassa on jo huomioitu vapaiksi jätettävät rannat. Jos rantaosayleiskaavan kortteli-alue ja vapaa-alue jaosta poikettaisiin ei se olisi enää tasapuolista maanomistajien kesken. Ainoastaan erityisestä yleisen tarpeen perustellusta syystä voidaan tästä poiketa asemakaavoituksen yhteydessä edellyttäen, että maanomistaja saa siitä korvauksen.</p>	
<p>Mielipiteet (9 kpl) Jarinrannasta kooste</p> <p>Kaavoituksessa on esitetty, että Sammaliston rannassa olevasta Jarinranta 536-403-2-44 nimisestä kiinteistöstä osa muutetaan asuinalueeksi. Jarinranta toimii virkistysalueena 47 rasiteoikeuden omaavalle kiinteistölle. Tämän kiinteistöalueen muuttaminen ja pienentäminen alentaa vanhojen kiinteistöjen arvoa. Suuren järven läheisyys ja rannan käyttämisen mahdollisuus on merkittävä asia kiinteistöille, jotka eivät ole rantakiinteistöjä. Lähialueella ei ole uimarantaa, joten virkistysalueena ranta palvelee myös kaikkia lähialueen asukkaita jokamiehenoikeuden mukaan. Tämä, sekä veneenlaskupaikka poistuu rantaviivan lyhentymisen myötä, kun rantaviiva täyttyy veneistä. Jarinranta on lohkottu virkistysalueeksi 8.9.2020 (liite). Lohkokiinteistön alueeseen kohdistuvat aikaisemmin perustetut oikeudet ja rajoitukset käyvät ilmi kiinteistörekisteriotteelta (liite) Sopimus rasitteista v. 1953 kalastus, laituri ja venevalkamalupa on tehty koko kiinteistön osalle (liite). Vanhaan sopimukseen ei ole tehty muutoksia, joten sitä tulee maanomistajan, sekä kaupungin noudattaa. Maanomistajalle ei ole tuolloin annettu enempää oikeuksia kuin rasiteoikeuden omaaville kiinteistöille, joten omistajat ja kaavoitusviranomaiset eivät voi muuttaa virkistyskäyttöön osoitettua aluetta asuinalueeksi ilman kaikkien rasiteoikeuden omaavien kiinteistöjen lupaa tai uuden rasitetöimittämisen tekemistä. Venevalkamaoikeus oikeuttaa jokaiselle rasiteoikeuden omaavalle kiinteistölle mahdollisuuden pitää venettä rannassa ympäri vuoden, kalastusoikeus antaa kalastuksen lisäksi mahdollisuuden rakentaa kalastusvälineille tarkoitettun vajan sekä laiturioikeus antaa mahdollisuuden tehdä pienen laiturin venettä varten. Jokaisen asianosaisen tulee kuitenkin huomioida toisten oikeus tehdä vastaavanlaiset kuin toinen asianosainen kiinteistö on tehnyt. Ainoastaan jokaisen asianosaisen kiinteistön antama lupa mahdollistaa muunlaisen toiminnan. Kiinteistönmuodostumislakia noudatettaessa rasitetta ei voi muuttaa, siirtää eikä poistaa ilman kaikkien suostumusta tai maanmittauslaitoksen suorittamaa uutta rasitetöimittämistä. Myöskään kaupunki ei voi omalla toiminnallaan muuttaa rasitteiden oikeuksia yksipuolisilla päätöksillä. Kaikilla asianosaisilla on yhtä suuret oikeudet rannan käyttöön, mikäli joku saa osuudestaan enemmän hyötyä, tulee tämä maksaa hyötyä vastaava määrä niille, jotka eivät siitä samanarvoisesti hyödy, mikäli kaikki rasitteen omaavat kiinteistöt antavat tähän suostumuksensa. Uusimmissa kauppakirjoissa on maininta rasitteista, joten omistajat ovat ostessaan olleet tietoisia rasitteiden määrästä ja rasitteen omaavien kiinteistöjen oikeuksista. Rasiteoikeuden omaavien kiinteistöjen veneitä on säilytetty tällä hetkellä myös Sotkan, Lehtiniemen, Kuusiston ja Urhatun rantojen vapailla paikoilla, mutta kun näiden rantojen toiminta muuttuu kaavan myötä, niin se lisää rasitteen käyttöä Jarinrannassa. Rantaviiva on jo nyt lyhyt ja kiinteistön koko pieni</p>		

kaikkien rasiitteen omaavien kiinteistöjen käytön kannalta. Sitä ei voi entisestään pienentää muuttamalla sitä asuinalueeksi ja antamalla siihen rakennuslupia. Koko kiinteistön käyttö satama-alueena on rasiitteen oikeuden omaavilla kiinteistöillä, joka tulee näkyä myös kaavoituksen asiakirjoissa tulevaisuuteen ja näin ollen antaa kiinteistöille samat oikeudet, jotka näillä on ollut seitsemäkymmentä vuotta. Tämä kaavoitus ja sen myötä kaupunki antaa rakennusliikkeelle, maanomistajalle ja kahdelle rasiituksen omaavalle kiinteistölle enemmän oikeuksia kuin muille rasiituksen omaaville kiinteistöille ja näin ollen rikkoo tahallisesti kiinteistömuodostamislakia.

10.11.2021 päivätty Kuusisto-Lehtiniemi osayleiskaavaluonnos rajoittuu etelässä Sammalistontien päässä sijaitsevaan kiinteistöön 536-403-2-44 (Jariranta). Kyseinen kiinteistö sijaitsee Sammalistonlahden rannalla ja on esitetty nykyisessä yleiskaavassa kaavamerkinnällä M, maa- ja metsätalousalue. Kesällä 1953 laaditussa toimituspöytäkirjassa ko. kiinteistöstä (536-403-2-44, alunperin (2⁶)¹⁵) todetaan seuraavaa: "Koska eri kyliin kuuluvien asuntotilojen ja -tonttien yhteiseksi jätettyä ranta-alueetta ei jakolain mukaan voida muodostaa kaikkien uusien tilojen yhteiseksi alueeksi, toimitusmiehet päättivät, että se liitetään asunto-tilasta tm (2⁶)¹⁵ muodostettavaan uuteen tilaan ja että kaikille muille tiloille annetaan sanotulla alueella oikeus venevalkamaan, laiturin rakentamiseen ja kalastusta varten tarpeelliseen maahan." . Em. toimituspöytäkirja toimii nykyisin kiinteistöön Jariranta kohdistuvan rasiitteen 536-2008- K503 perustana, ja on ollut muuttumaton vuodesta 1953 alkaen. Rasite antaa vuonna 1953 lohkotuille tiloilla edellä mainitusti oikeuden kiinteistön käyttöön (yhteiseksi jätetty ranta-alue). Ranta-alue on myöhemmin kesällä 2020 lohkotu omaksi kiinteistöksi, joka muodostaa nykyisen kiinteistön "Jariranta". Kiinteistöön 536-403-2-44 (Jariranta) kohdistuva rasite antaa useille Sammaliston, Tervasuon ja Hauron alueen kiinteistöille kiinteistörekisterin mukaisesti rasiteoikeuden laituriin, venevalkamaan sekä kalastusta varten tarpeelliseen maahan, ja kiinteistön 536-403-2-44 alueella sijaitseekin mm. rasite oikeutettujen laitureita. Alue on oikeutettujen aktiivisessa käytössä niin kesällä kuin talvella. 10.11.2021 päivätty Kuusisto-Lehtiniemi osayleiskaavaluonnoksessa kiinteistö on jaettu kahtia siten, että n. 1/3 osa kiinteistön pohjoisosasta on merkitty kaavaan merkinnällä AP (Pientaloaltainen asuntoalue) ja kiinteistön eteläosa merkinnällä LV-2 (Satama-alue / uimaranta-alue). Annettu rasite 536-2008-K503 koskee yhteensä 46 kiinteistöä ja alueen pienentäminen / muuttaminen osin asuntoalueeksi vaikuttaa merkittävästi rannan käyttömahdollisuuksiin ja näin ollen suoraan useaan alueen kiinteistöön. Keskeisenä huomiona haluan lisäksi todeta, että AP merkinnällä merkityllä alueella sijaitsee myös rasite oikeutettujen kiinteistöjen laitureita. Lisäksi ko. alue on virkistyskäyttöön paremmin soveltuvaa, kuin LV-2 merkinnällä merkitty alue, joka sijaitsee Sammalistontien ja Rajatien välissä virtaavan ojan purkualueella.

Sopimus rasiiteista v. 1953 kalastus, laituri ja venevalkamasta on tehty koko Jariranta -kiinteistön osalle. Vanhaan sopimukseen ei ole tehty muutoksia, joten sitä tulee maanomistajan, rasiiteisiin oikeutettujen kiinteistöjen, sekä kaupungin noudattaa. Maanomistajalle ei ole tuolloin annettu enempää oikeuksia kuin yksittäiselle rasiteoikeuden omaavalle kiinteistölle, joten omistajat ja kaavoitusviranomaiset eivät voi muuttaa yksipuolisesti virkistyskäyttöön osoitettua aluetta tai sen osaa asuinalueeksi. Kiinteistömuodostamislakia noudatettaessa rasiitetta ei voi muuttaa, siirtää eikä poistaa elleivät kaikki rasiiteeseen oikeutetut kiinteistöt ole antaneet siihen suostumusta tai mikäli maanmittauslaitos ei ole tehnyt uutta rasiitetoimitusta ja sen myötä muuttanut rasiiteita.

<p>Kaikilla asianosaisilla on yhtäsuuret oikeudet rannan käyttöön. Tämä kaavoitus ja sen myötä kaupunki antaa rakennusliikkeelle, maanomistajalle ja kahdelle rasi- tuksen omaavalle kiinteistölle enemmän oikeuksia kuin muille rasitukseen oikeu- tetuille kiinteistöille ja näin ollen se rikkoo tahallisesti Kiinteistönmuodostamisla- kia. Jarinranta -kiinteistö tulee kaavoittaa kokonaisuudessaan virkistyskäyttöön ja kaavoituksessa tulee näkyä kiinteistössä olevat rasitteet. Ranta ei ole yleinen sa- tama-alue. Se toimii venevalkamakäytössä vain kiinteistöille, joilla on siihen rasit- teen mukainen oikeus. Miltei seitsemänkymmen vuoden aikana tämän kiinteis- tön omistajat ovat käyttäneet rantaa ja sen täytyy tulevaisuudessakin kuulua heille.</p> <p>Jarinrannan käyttö on venevalkama (laituri ja kalastus) uimaranta. Ranta on ah- das verrattuna oikeutettujen lukumäärään 47. Voisi ajatella kokonaan virkistys- käyttöön. Alueelta puuttuu ulkoilureitistö ja mahdollisuus rannan käyttöön.</p> <p>Emme halua, että rantaan rakennetaan taloja, saunoja, tai isoja laitureita, jotka sinne nyt jo rakennettu luvatta. Vaan että ranta pysyy rasiteoikeutettujen omis- tuksessa virkistyskäyttöön, uimarantana ja veneiden säilytyspaikkana.</p>	<p>Venerannalle osoitetaan LV-2 satama-alue / uimaranta korttelialue niin että veneranta voi säilyä. Osa alueesta osoi- tetaan AP- korttelialueeksi. Tarkempi suunnittelu tehdään myöhemmin asemakaavoituksen yhteydessä.</p> <p>Tarkempi virkistysalueiden suunnittelu tehdään asemakaavoituksen jälkeen laadittavan puistosuunnitelmassa. Siinä suunnitellaan rakennettava kulkureitit, leikkipaikat, uimapaikat yms.</p>	<p>Karttaa tarkennetaan.</p>
<p>Mielipide</p> <p>Omistamaamme Jarinrantaan kiinteistöjen rasiteoikeudellisilla on ollut kesäkau- silla keskimäärin 15-17 kpl veneitä rannassa (viime kesänä 15 kpl), tilaa on ollut hyvin runsaasti. Teoriassa kaikkien kiinteistöjen rasiteoikeuden mukaiset vene- paikat saataisiin sopimaan 2/3 rannasta, jos osayleiskaavan muutos Kuusisto – Lehtiniemi – Urhattu toteutuu. Nykyään rantaviivaa on mahdollista ottaa käyt- töön n. 90 metriä, osayleiskaavan muutoksen jälkeen n. 60 metriä kiinteistöjen rasiteoikeudellisille veneiden sijoitusta varten. Jokaiselle veneelle jäisi riittävästi tilaa ja myös tarvittaessa laitureille. Puhelussamme tämän jo totesin, tässä vielä kirjallisena: Me Jarinrannan omistajat, omistaja Rakennus Honkaniemi Oy (y- 2802211-3) puolesta toimitusjohtaja Jari Honkaniemi ja omistaja Mika Särkkinen puollamme voimakkaasti esitettyä osayleiskaavan Kuusisto – Lehtiniemi – Ur- hattu -muutosta. Muutos mahdollistaisi tiiviimmän Jarinrannan yleisen hyötykäy- tön n. 2/3 osuudellaan ja n. 1/3 osa tukisi kasvualueen tonttitarvetta. Tämän voi saattaa tiedoksi niin laajalle, kun näet tarpeelliseksi.</p>	<p>Venerannalle osoitetaan LV-2 satama-alue / uimaranta korttelialue niin että veneranta voi säilyä. Osa alueesta osoi- tetaan AP- korttelialueeksi. Tarkempi suunnittelu tehdään myöhemmin asemakaavoituksen yhteydessä.</p>	<p>Karttaa tarkennetaan.</p>
<p>Mielipide</p> <p>Ohessa palautetta osayleiskaavan muutokseen, joka on tällä hetkellä nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.</p> <p>- Sorvantie on mutkitteleva, ja alueella on paljon lapsiperheitä sekä ulkoilusta nauttivia henkilöitä. Kyseisen tien ylittäminen vaatii aina hieman enemmän varo- vaisuutta kuin joillakin toisilla teillä. Parhain keino asukkaiden turvallisuuden ta- kaamiseksi on Sorvantien lähialueiden kuormittamisen minimoiminen. ?</p> <p>- Maisemaa ja luontoa ei tarvitse hyödyntää rakennettua ympäristöä varten. Niillä on oma itseisarvonsa, joka ei palaudu, vaikka rakennettuun ympäristöön luotaisiinkin viher- tai virkistysalueita, jotka olisivatkin kahdenkertaiset suosituks- iin verrattuna. Alueella on myös merkittävä lehtoneidonvaipan esiintymä, jonka olemassaolo voitaisiin selostuksen mukaan rakentamisesta huolimatta silti tur- vata. Luontoa ja sen reagoitua ympäristöä muuttaviin asioihin ei kuitenkaan voi ennustaa. Parhain keino rauhoitettujen lajien turvaamiseksi on niiden elinympä- ristön käytön minimoiminen.?</p>	<p>Kaavoitus välittää huolen Sorvantien turvallisuudesta kaupungin infrapalveluille.</p> <p>Kaava-alueen ranta ei ole maakuntakaavatyön yhteydessä arvoitettua maisema-aluetta. Kaavatyössä selvitetään ja huomioidaan tärkeimmät luontoarvot.</p> <p>Nokian kaupunki on sitoutunut valtion ja Tampereen kaupunkiseudun yhteisessä sopimuksessa varautumaan kau- punkiseudun kasvuun. Se tarkoittaa taajama-alueen laajentumista ja tiivistämistä. Elinympäristön käyttöä minimoi- daan parhaiten tiivistämällä taajamia.</p>	

<p>- Alueelle on vastikään rakennettu Sammaliston asuinalue ja Viinikanniemeen on paraikaan rakentumassa lisää asuintilaa. Asuinseudun ahtaaminen jatkuvalla rakentamisella ei ole kestävä ratkaisu. On surullista, että palveluiden takaaminen olisi kiinni asuinalueen tulevaisuuden potentiaalista ja sen mahdollisista uusista asukkaista sen sijaan, että näitä palveluita haluttaisiin tarjota ja turvata nykyisille asukkaille. Niiden kylien ja kaupunginosien määrä, joissa on sekä omaa tilaa ja rauhaa että peruspalvelut, on nyky-Suomessa hyvin pieni. Olisi kunnioitettavaa, mikäli Nokia näyttäisi, että molempien takaaminen on mahdollista eikä ihmisten tarvitsisi valita ehdottujen pientaloalueiden (palvelut) ja autoituvan maaseudun (oma tila ja rauha) välillä.?</p> <p>- Tampereelle suuntautuva muuttoaalto tulee vaikuttamaan ympäröiviin kaupunkeihin. Tampereella talot on rakennettu ja rakennetaan liki toisiaan, minkä vuoksi osa nykyisistä tamperelaisista ja alueelle muuttavista etsiikin asuinpaikkaa Tampereen ulkopuolelta isomman pihan ja luonnonläheisyyden toivossa. Nokialla tämä on valtti, josta kannattaa pitää kiinni. Veden läheisyyttä alleviivataan jo Nokian omassa iskulauseessa. Esillä olevan kaavan mukaan vaikuttaisi kuitenkin siltä, että veden läheisyys taataan niille, jotka haluavat laittaa rahaa kiinni tontin ostamiseen. Toisin sanoen vesialueen näkyvyys ja saavutettavuus muille asukkaille pienenee nykyiseen verrattuna. Pandemia-aika on osoittanut, että monimuotoisen luonnon läheisyys ja oma rauha ovat asioita, jotka edesauttavat ihmisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Mikäli pystymme turvaamaan esimerkiksi Tervasuon ja sen lähialueen luonnon sekä peruspalvelut, voi tämä nostaa jo olemassaolevien rakennusten arvoa. Mikäli jo nykyisillä kaavoituksilla osoitetaan, että luontoa lähellä oleville asuinalueille jatkuvasti suunnitellaan uusia käyttötarkoituksia, kuinka voimme taata, ettei Nokian kaupunginosille käy muutaman vuosikymmenen päästä samalla tavalla kuin Tampereen? ?</p> <p>- Metsän hävittäminen rakentamisen tieltä on yksi pahimpia päästöjen aiheuttajia. Tämä todettiin myös Glasgow'ssa YK:n kokouksessa. Mikäli peltoalueita ei haluta säästää kulttuuriperintönä, ne voitaisiin metsittää.</p>	<p>Jonnekin uudet asukkaat on asutettava. Parempi on tarjota asuinpaikkoja taajamista, joissa on jo palveluita ja työpaikkoja kuin osoittaa heidät haja-asutusalueille, joista on pitkä matka palveluihin ja työpaikkoihin.</p> <p>Niiden kylien ja kaupunginosien määrä, joissa on sekä omaa tilaa ja rauhaa että peruspalvelut, on nyky-Suomessa hyvin pieni, johtuu siitä, että se yhtälö ei oikeasti toimi.</p> <p>Omakotialueiden tieltä hakatusta metsästä aiheutuvat päästöt kompensoituvat hyvin, kunhan talot rakennetaan puusta.</p>	
<p>Mielipide</p> <p>Hienoa, että Sammaliston ja Tervasuon alueella tapahtuu kehitystä. Ilmaisen kuitenkin huoleni vähäisistä virkistysalueista kaavassa. Haluan muistuttaa ulkoilu-reittien tärkeydestä meille asukkaille ja alueelle ominaisten viher- ja metsäalueiden riittävästä säilyttämisestä asukkaiden virkistyskäyttöön. Liian täyteen rakentaminen ei sovi tämän alueen luontoon. Toivoisin Pyhäjärven rantaa ja sen läheisyyttä kehitettävän yleiseen virkistyskäyttöön lenkkipoluksi, sillä nykyiselläänkin jo rannan lenkkeilymaastot katkeavat ikävästi asutukseen useassa kohdassa aina Sammalistosta Kehoon asti eikä yhtenäistä reittiä rannan läheisyydessä ole. Huomioitthän siis alueen asukkaiden ulkoilu- ja liikuntareittien sekä virkistysalueiden tärkeyden vielä huolella. Toivon, että rantoja ei ehdeta täyteen asutusta. Esimerkiksi Kehossa ja Tampereen Reuharinniemiessä on upeat lenkkipolut kauniissa maastoissa rantojen tuntumassa. Näistä voisi ottaa mallia myös Sammaliston rannoille. Urhatun alueen rantapolut ovat hyvä alkua oikeaan suuntaan.</p>	<p>Virkistysreitin muodostaminen yksityisten maanomistajien maille kaava-alueen rantaan olisi erittäin kallista. Pirkkalan keskustassa lunastettiin hiljattain rantaa virkistyskäyttöön noin 2267 € metri 15-20 leveänä kaistaleena. Kilometrin lenkkipolku rannalla maksaisi rakentamiskustannukset huomioiden noin 2,5 M€.</p> <p>Tällä hetkellä kaava-alueella ei ole kaupungin omistamaa rantaa kuin 150 metriä Sammalistonlahden pohjukassa ja 50 metriä Sotkanvirran rannalla. Kaavalla pyritään osoittamaan lisää rantaa yleisiä tarpeita varten kuten lähivirkistysaluetta ja venerantaa.</p>	<p>Ei toimenpiteitä</p>
<p>Kaksi mielipidettä</p> <p>Kaksi mielipidettä vastusti kaavaluonnoksessa esitetyn joukkoliikenteelle varatun kadun linjausta Pirttilahdenkadun kautta.</p>	<p>Kaavaluonnoksessa esitetty linjaus on piirretty virheellisesti Pirttilahdenkadun kautta. Tarkoitus oli linjata se Lehtiniementieltä suoraan Urhatuntielle. Linjaus korjataan kaavaehdotukseen.</p>	<p>Kartta korjataan.</p>